

fouasse etc., i el bc. dial. *oatze* «cama del ganado» (derivat de *oe* «cama» (Azkue).

En conclusió, descartat aquest embull, hi ha dilema difícil entre les etim. *a* i *b*. La quasi unanimitat de les mencions antigues en *A* obliga a mantenir encara aquella (potser preferir-la ??): al·legariem que fou qualificat de lloc de moltes aigües, pensant en els diversos rierols i barrancs que davallen al Ter en l'amplària d'aquest terme, des d'Ogassa i Vidabona fins a Surroca, car hem de reconèixer que les excepcions de grafia diferent que hem pogut trobar no sols són poques sinó en part mal comprovades o dubtoses.

Tanmateix, les raons donades obliguen a mantenir un marcat escepticisme, fent vots perquè se'n recerquin més o s'assegurin les indicades. Car el cas de noms de lloc coneguts o una grafia errònia dels escribes, va crear una tradició curialasca, després molt repetida, és un fet nombrós que hem anat comprovant en molts articles (*Cardedeu, Fonteta, Cabó, La Baells, Navarcles, Lavaix*, etc.). En definitiva m'inclino a acceptar com a bona l'etim. *b*.

OGERN

Poblet, amb parròquia, agre. al mun. de Bassella, vora la Ribera Salada, que desemboca uns 6 k. avall a l'esq. del Segre. Cf. *GGC*, 590.

PRON.LOCAL: *aužern*, oït a Cardona, Casac. 1920; *užern* o *auž-* en les enq. de 1957 en els pobles del voltant, i en la d'aquest mateix (xviii, 47-50).

MENCIONS ANT. Serra Vilaró (*BCEC* 1909) cita Ugerm en donacions de 1025 i 1133, sense precisar la grafia. 1094, una Ermessèn deixa en testament «--- vino de *Ugermo* --- ad ipsos clericos de *Ozró* [‘Ceuro’], art. supra.] --- ad filium meum Gerbert, *Ugerm* cum castro, afr. in te. de Castelar --- ad clericos de *Bóxols*, castrum de *Ugermo* ---» (lleg. Arx. Sols.). 1093: morta Ermessèn, test. sacramental: *Ugerm* (bis) (ibid.). 1259, datum apud -*Ogerm* --- dum eramus in *Ugerm* ---» (MiretS., *Itin. de Jaume I*, p.289) i un altre doc. d'aquest any confiant als mateixos dos castells valencians (Mtz.Fdo., *Doc.Val.ACA* I, 226) *S.xiii s.d.* ni grafia precisada (*GGC*, 1.c). 1359: *Augern* (impres *Augem*) (*CoDoACA* XII, 26).

Del mateix nom, com a derivat fem., deu venir un NP que suposo cal llegir: «Mironi --- cum conjux mea *Ujerna*» (escrit tres cops) en un doc de 1071 que em comunica el Dr. Llorens, arxiver de Solsona (ell a tort interpreta *Vierna*), car es refereix a Pampe, i altres llocs veïns dins la Rib.Salada: degué ser una mena de gentilici aplicat a una filla d'aquest poble.

ETIM. Res publicat, llevat del diagnòstic pre-romà d'*E.T.C.* Deu ser-ho i segurament indoeuropeu, probt.

cèltic., car hi ha colpidora coincidència amb UGERNUM, el nom de Belcaire (entre Nimes i Tarascó) en temps romans, ja documentat en Estrabó, en inscripcions romanes, en Sidoni Apol·linar etc. (cites en el Holder, s.v.); un jurament prestat c.1020 pel «castrum de *Ugermo*» (*Hist.Igd.* v, 374) es deu referir a aquest lloc i no al nostre, car el presta un feudatari del vescomte de Narbona; derivat d'aquest és la «UGERNICA insula» nom d'una illa del Roine, allí davant, terminació que acaba de confirmar l'indoeuropeisme d'aquest nom. Aquest derivat es manté encara en la forma *Jarnègue* (Ronjat, *Gramm.Ist.Prov* II, 43 i Skok, 161), o *Gernègue* segons Holder).

El nostre *Ogerm* deu ser d'un dels nuclis o grupets de NLL cèltics que hi ha disseminats per tot el Princ. i Cat. Nord (Cap de Creus, Osona, Alt Penedès, llevant de Segarra, veg. cites en els art. *Pení, Miinter, Bedorc, Durbañ*); en el Conflent són molts: i a propòsit del ross. *Nidoleres*, he indicat que *Nidoles* i *Nidelles*, vora el Segre, també ho deuen ser, una vintena de k. al Nord d'Ogerm.

D'aquest es podria indicar, així mateix, l'explicació remota: jo crec que deu ser un dels nombrosos casos del conspicu sufix cèltic -ERNO-, aplicat potser a l'arrel AUJEG 'augmentar', 'fer creixer', tan estesa en les llengües de la família, ultra ll. *augeo*, al. *auch*, derivats adj. com el scr. *ugrá* 'grandiós', avest. *ugra* 'fort, robust' (Pok. *IEW* 84); o bé vindria potser de EUG-⁴H-, també ieur, ben conegut (ll. *voveo*, 'faig vot, invoco' gr. εὐχομαι), és cert que Pok. no dona representació cèltica de l'un ni de l'altre. ¿Seria, doncs, potser, sorotàptic (Roine, Cat., ja s'hi avindrien). Altrament Whatmough en posa una altra anàlisi com cèltic aplegant-lo amb alguns altres NPP cèltics: VORTIGERNOS nom d'un rei britònic; si bé vacil·lant en el judici del primer component (reducció de UO-<ieur UPO, o de UEGH- = ll. *vobo*. Deixem-ho en mans d'ell, remetent a les seves pp. 53, 66, 79, de *Dial.Anc.Gaul* i a Holder, s.v. VERT-; però aquest més aviat l'analitzarem amb prefix VER- (ie. UPER-) + *Tigernos* 'sobirà' ço que ja redundaria en el sufix -erno- i per tant coincideix amb el que he proposat primer.

En tot cas no vacil·larem en el judici pre-romà ieur., descarto la idea concebible d'un NP germànic; per més que l'evoqui un *Ildigermus* que figura com un dels 12 personatges signants de l'Acta C.SdUrg.de 839 (r. 54 del ms.) nom d'algun gran senyor Urgellenc, car quasi tots els altres són eclesiàstics; i és el germ. HILDIGERN [S.vi Först. 828]; car és clar que aquesta base hauria deixat rastre de la -l- i -d- en les mencions antigues: i anàlogament ens faria nosa la manca de -d- o -t- en aquests si suposàvem un OD-GERN (també possible, almenys en teoria).

Oïsmo, V. Sant ~